

DIV. 5
GRAND CENTRAL STATION
NEW YORK 17, N.Y.

CHK'D DEC 6 1963

VIENTYBĖ

77 M. 42 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 29 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

JOHN FITZGERALD KENNEDY
1917 - 1963

J. N. Tysliavos nuotrauka

John Fitzgerald Kennedy

Trisdešimt penktasis JAV prezidentas John Fitzgerald Kennedy lapkričio 22 d. Dallas (Texas) mieste mire nuo žudiko kulkos, pataikiusios į jį tuo metu, kai jis važiavo automobiliu su savo žmona ir Texas gubernatorium John B. Connally, kuris taip pat buvo sužeistas.

Nugabentas į ligoninę sąmonės neatgavo. Skubiai iškviešti du katalikų kunigai. Prezidentas Kennedy mirė po pusvalandžio. Tai buvo 1 val. po pietų.

Lėktuvu pargabentas prezidento kūnas buvo pašarvotas Baltuosiuose Rūmuose, o paskui Kapitoliuje.

Visai Amerikai ir pasauliui liūdint, tragiškai žuvusio prezidento palaikai lapkričio 25 d. su visomis JAV tradicijomis palaidoti Arlington kapinėse, Virginijoje.

John Fitzgerald Kennedy buvo gimęs gegužės 29 d. 1917 m. Brookline, Mass.

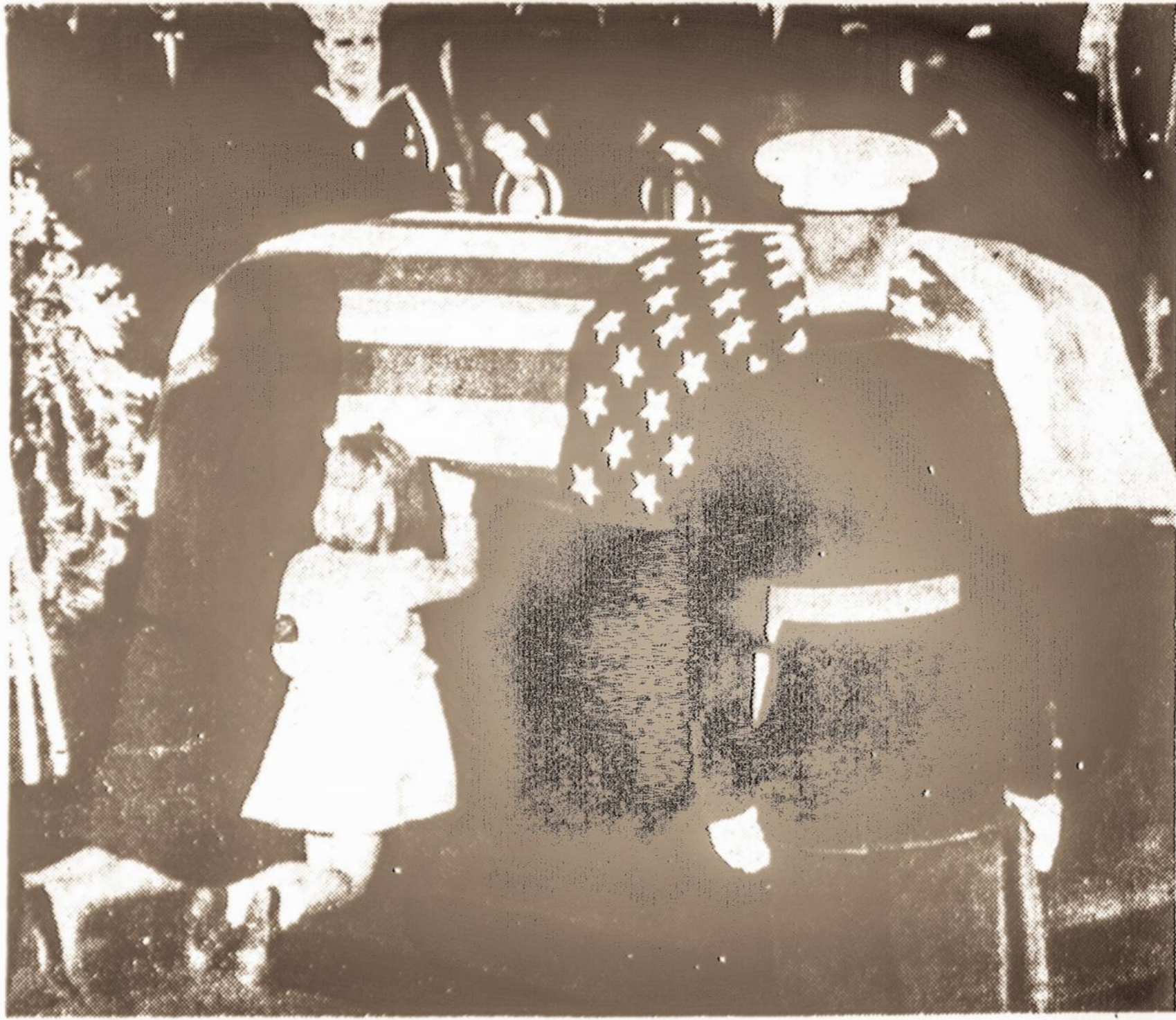
Baigęs Harvard universitetą, politines ir ekonomines studijas gilino Londone.

II Pas. karo metu savanoriu stojo į laivyną leitenanto laipsniu. Buvo sužeistas ir apdovanotas medaliais.

Autorius šių knygų: "Why England Slept" ir "Profiles in Courage".

1946 metais buvo išrinktas į Atstovų Rūmus, 1958 m. į Senatą. JAV prezidentu išrinktas 1960 m. ir prisaiškintas 1961 m. sausio 20 d.

Paliko žmoną Jacqueline, 6 m. amžiaus dukterį Caroline, 3 m. sūnų John.

Prezidento J. F. Kennedy karstas Kapitolijoje, Washingtono. Prie grabo klūpi jo našlė Jacqueline su 6 m. amžiaus dukrele Caroline.

Jisai atidavė savo gyvybę...

Šią Vienybės laidą skiriame JAV prezidento John Fitzgerald Kennedy atminimui... Širdyse dar nesusilgyvename su mintimi, kad jo jau nebėra gyvųjų tarpe, bet faktai liudija kitaip.

Lygiai prieš šimtą metų buvo nužudytas prezidentas A. Lincolnas. Tada buvo kitokie laikai. Tai buvo tuojuo po Civilinio karo, kai alstros buvo nesuvaldomos ir žmonės buvo persiėmę kerštu ir neapykanta.

Vienybės 1901 m. puslapiuose (J. Kėkšto redaguojamūs) rašoma kaip buvo nužudytas prezidentas William McKinley. Tai buvo prieš 62 metus, kai naujietji imigrantai nesisikaltė, kartais, su krašto įstatymais ir tvarka.

Kas galėjo pagalvoti, kad tokia žlauri nelaimė mus ištiktų Amerikoje šiais 1963 metais?

Zinioms apie Dallas (Texas) mieste įvykusią tragediją pasklidus per radiją ir televiziją, Vienybės lapkričio 22 d. laida dar nebuvosi pasiekusi skaitytojų, o tą pačią dieną Amerikos istorijoje atsivertė naujas lapas.

Nužudytas 35-asis JAV prezidentas J. F. Kennedy ir lėktuve, besirengiančiam skristi iš Dallas į Washingtoną, prisakdintas 36-asis - prezidentas Lyndon Baines Johnson, kilęs iš Texas.

Prezidento J. F. Kennedy mirtį Vienybė ypač giliai pergyvena, nes turėjo progos ją pažinti iš arčiau.

Velionis Juozas Tysliava, 1960 m. asmeniškai susipažinęs su senatorium John F. Kennedy, tada Demokratų partijos suvažiavime išrinktu kandidatu į JAV prezidentus, buvo vienas nuoširdžiausių jo gerbėjų.

Praeitais ir šiais metais Vienybė turėjo progos stebėti prezidentą veikloje, dalyvaudama spaudos konferencijose Washingtono, ar jam kalbant Jungtinėse Tautose. Dinamiška prezidento Kennedy asmenybė, jo platus valstybininko gabumai, intelektas ir jaunatvė, tikrai atitiko šiemis erdvės išradimų laikams ir šio šimtmečio kartai.

Amerikos padangėje prezidentas Kennedy nušvito kaip nauja žvaigždė. Liūdesys, apgaubęs žmoniją, jam taip tragiškai mirus, parodė kaip aukštai jis buvo iškėlęs JAV prestižą, kaip nuoširdžiai visų mylimas. Ilgai jį minėsime ir prisiminsime jo žodžius:

"...Neklausk ką tėvynė tau gali duoti, bet ką tu savo tėvynei gali duoti..." - prezidentas pranašingai pasakė savo inauguracijos kalboje 1961 m. sausio 20 d.

Prezidentas Kennedy atidavė savo gyvybę.

Lapkričio 25 d. verkianti ir gedinti tauta į Arlingtono kapus palydėjo amžiumi jauniausią savo prezidentą, kartu dalyvaujant iš viso pasaulio ir tolimiausių kontinentų į jo laidotuves atskridusiems valstybių prezidentams, karaliams, princams, ministrams pirm.

Televizijos ir telestaro dėka milijonai žmonių Amerikoje ir kai kuriuose Europos valstybėse matė kaip iškilmingai su visomis senomis JAV tradicijomis buvo palaidotas prezidentas Kennedy, Amerikos kariūnų pajėgų Vyriausias Vadas.

Liūdėjo lietuviai Amerikoje, liūdėjo ir anapus, kurių ryšys su pasauliu palaikomas tik per Amerikos Baisą, ar per retkarčiais atvykstančius turistus. Ir pavergtoje Lietuvoje prezidentas Kennedy buvo gerbiamas ir mylimas.

Visoje toje tragedijoje didžiausią skausmą pergyveno Jacqueline Kennedy, ant kurios rankų nušvito prezidento galva, patalkyta žudiko kulky. Didvyriška Jacqueline Kennedy laikysena, Lyndon Johnson prisakdinant prezidentu ir vyrą laidojant, istorijai pasiliks šviesiu pavyzdžiu.

Jacqueline Kennedy savo sielvartą pajus dabar, pradėdama naują vienišą gyvenimą be savo mylimo vyro, o vaikai, per anksti - be tėvo. Bet jos skausmo pasaulis nematys!

Buvusiai Amerikos "First Lady" Jacqueline Kennedy, jos vaikams ir artimiesiems priklauso giliausia užuojauta.

Iki šiol Dallas policijos pateikti paaiškinimai nepatenkina ir neiškina, kad vienas tik Lee Harvey Oswald būtų kaltas dėl prezidento Kennedy nužudymo.

Dallas, Texas, jau senokai vyksta keistai dalykai. 1960 m. buvo apmėtytas kandidatas į vice-prezidentus Lyndon B. Johnson ir jo žmona, šiemet spalio mėn. plakatais apdaužytas JAV ambasadorius Jungt. Tautose A. Stevensonas, o prieš prezidentui Kennedy atvykstant, dešinieji ir kairieji ekstremistai platino šmeižiančią literatūrą, vadinamą "išdaviku, komunistų porsidavėliu ir kt.", kad sukeltų didesnę neapykantą.

Tarp kitko, apgalvestaujant, tenka paminti, kad ir mūsų lietuvių tarpe esama žmonių, platinančių panašią literatūrą. Nesenai įvykusiame vienos grupės suvažiavime netoli New Yorko, kalbėtojas iš Stamfordo suminėjo visą sąrašą tokių leidinių, rekomenduodamas juos lietuviams skaityti, ir niekas dėl to neprotestavo. Kokia gėda, kad savo tautiečių tarpe turime žmonių, sklėdžiančių neapykantą ir raginančių ją plėsti lietuvių tarpe.

Gangsterizmas, kaip koklame Hollywoodo filme, pasireiškė ir Dallas policijos nuovadoje, kai, milijonams žmonių žiūrint televiziją, padugnių veikėjas Jack Rubinstein-Ruby, turėjęs ryšių su vad. "underworld" ar pogrindžiu, peršovė tariamą prezidento žudiką Oswald, amžinai užčiaupdamas to lūpas.

Grįžus į normalias vėžes po tų įvykių ir pergyvenimų, Amerika ir visas pasaulis nekantriai lauks pilnos informacijos apie prez. Kennedy nužudymą. Jos iš saugumo įstaigų pareikalavo naujasis šio krašto prezidentas Lyndon B. Johnson.

V. Tysliavienė

KENNEDY VYRIAUSYBĖS

NUOMONĖ DĖL PABALTIJOS

Lapkričio 20 d. Lietuvių Studentų Sąjungos Centro valdybos pirm. Algis Zaprackas gavo atsakymą į jo slųstą laišką prezidentui Kenedžiui. Laiške prezidentas buvo painformuotas apie artėjantį visuotinį Lietuvių Studentų Suvažiavimą lapkričio 28 d. iki gruodžio mėn. 1 d., Hotel Statler, New Yorke.

Laiške buvo prašoma Prezidentą, kad jis painformuotų liet. stud. suvažiavimą apie JAV vyriausybės politiką Lietuvos ir bendrai Pabaltijo kraštų reikalu. Robert J. Manning, Asistant Secretary, Department of State, atsiuntė šitokio turinio atsakymą:

"Kaip jau jums žinoma, JAV vyriausybė jau eilę metų yra užėmusi stipraus pasipriešinimo poziciją prieš priverstinį Pabaltijo valstybių inkorporavimą į Sovietų Sąjungą. Apsisprendimo teisė Estijai, Latvijai ir Lietuvai yra giliai įsišaknijęs dėsnis JAV politikoje ir JAV vyriausybė niekada tam dėsniui nenusikalto prieš pasaulį. Mes ištvėringai susilalkėmė nuo pripažinimo Sovietų Sąjungos netelsėto prijungimo šių tautų ir jų teritorijų.

Tikrumoje, JAV visada pirmavo laisvosioms tautoms savo tuo nuoseklumu ir rūpestingumu, kuriuo ši nepripažinimo politika buvo taikoma. Tai mes vykdėme pakartotinai pareiškimais apie nusistatymą prezidento, Valstybės sekretoriaus ir kitų vyriausybės pareigūnų, o taip pat -- specifiniais aktais (tokiais, kaip pastovus pripažinimas diplomatinųjų ir konsularinių prieškarinių Pabaltijo valstybių atstovų), atmėsdami sovietų galiojimą tose valstybėse. Mes taip pat tą reikalą aktyviai kėlė-

me prieš pasaulio forumą, ypač Jungtinių Tautų asamblėjos sesijose, o taip pat tinkamom progom vykdant rūpestingai apgalvotus planus pasipriešinti sovietų imperializmui apskritai.

Viena pastarųjų tokios politikos apraiškų buvo Valstybės sekretoriaus raštas, kuris buvo Lietuvos atstovybei Washingtono pasiųstas šių metų vasario mėnesį Lietuvos nepriklausomybės šventės proga. Valstybės sekretorius pareiškė: "Amerikiečiai pasilieka tvirtai įsitikinę, kad jūsių tauta, kaip ir visos kitos tautos, turi teisę į laisvą ir nepriklausomą tautos apsisprendimą. Dėl to ir toliau mūsų vyriausybė nepripažįsta priverstinio Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą. Mes turime vilties, kad įrodytasis lietuvių pasišventimas laisvei ir teisingumui, kuo daugelis jų praturtino mūsų pačių kraštą, gerai patarnaus jū tautai, siekiant savų teisių atstatymo.

JAV vyriausybė ir toliau tęs šią pastoviai priimtą politinę liniją Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų atžvilgiu."

Suėjo 30 metų prez. Roosevelto diplomatiniam Sovietijos pripažinimui. Laikas įrodė, pripažinimas buvo vietoje, tik ne vietoje buvo pasitikėjimas, kad rusai kada nors savo duodamus žodžius pildys.

Londono veiklās strategijai tirti institutas skelbia, kad Vakarai turį 6 mil. kariuomenės, 475 tolio (per 2,500 mylių stekiančias) raketas, 33 atominius narlaivius. Sovietų blokas turįs 71/2 mil. kariuomenės, per 100 tolio raketų ir 23 narlaivius.

- Labas, tėveli - sako John, Jr. savo tėvui, prezidentui J. F. Kennedy, pasitikęs jį Arlington kapuose Virginijoje, Vėteranų dienos proga lapkričio 11 d. įvykusiame iškilnėse prie Nežinomo Kareivio kapo.

VIENYBĖ, 1963 m. lapkričio 29 d.

Juozas Tysliava ir sen. J. F. Kennedy 1960 metais.

J. N. Tysliavos nuotrauka

(DABAR, 1960 m. lapkričio 11 d.)

Juozas Tysliava

Apie rinkimus ir prezidentą Kennedy

Senatorius John Fitzgerald Kennedy – trisdešimt penktasis Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas, ir rinkiminės aistros, kurios dar tik vakar valdė daugelio žmonių širdis ir protą, pagaliau baigia aprimti.

Ir vis dėlto tokių rinkimų, kaip šie, kada pilietis, norėdamas sužinoti jų rezultatus, turi laukti net kitos dienos popiečio, Amerikos istorija, rodos, nelinkusi atminti.

Bet būta ir tokių. Taip, būta ir tokių rinkimų, kurie, kaip ir šie, netrukus bus pamiršti.

Negalima sakyti, kad senatorius Kennedy, laimėjęs visus tris rūmus – Baltuosius ir Kongresą, šiuos rinkimus būtų "nunešęs".

Palyginus su Roosevelto ir Eisenhowerio laimėjimais, šis Kennedy laimėjimas nėra jau toks stebinančias.

Jau vien tas faktas, kad Nixonas nuo Kennedy tebuvo atsilikęs vos keletu šimtu balsų, rodo republikonų partijos gajumą ir jos įtaką šalyje.

Tai buvo, kaip sakoma, "arkių lenktynės", kurios ne be reikalo ir, svarbiausia, ne be vilties republikonams priminė 1964 metus...

Kennedy turėtų būti sėkmingas prezidentas, nes jis, priešingai Eisenhoweriui, abiejuose Kongreso rūmuose turės gana patogią balsų persvarą.

Iš kitos pusės, Kennedy asmenyje Amerika turėtų turėti dinamišką ir, pilna ta žodžio prasme, naujosios kartos prezidentą.

Visu dešimtmečiu peržengę antrąją dvidešimtojo amžiaus pusę, naujosios kartos politikai turėtų žinoti, kad jau netoli tas laikas, kada 19 šimtmetyje gimusius "valstybės vyrus" reikės padėti "ant lentynos"...

Beje, senatoriaus Kennedy laimėjimas niekais pavertė dar vieną prietarą, būtent, kad "Amerikos

prezidentu negali būti katalikas..."

Berods, tai buvo toks pat absurdas, kaip ir ta kai kurių mūsų primityvaus būdo tautiečių sukurta (mažiems vaikams gąsdinti) pasakaitė, kad balsuoti už Kennedy, tai tas pat, kaip balsuoti už... Chruščiovą...

Taip, už Chruščiovą, kurį Eisenhoweris, Nixono patariamasis, pasikvietė į svečius, lyg tyčia, prieš pat rinkimus, pačiam Lodge jį visur, nuo vandenyno iki vandenyno, palydint...

Nei šis nei tas, ar žinai.

VIENYBĖJE -
1901 M. rugsejo mėn.

Kaip nušovė prez. McKinley

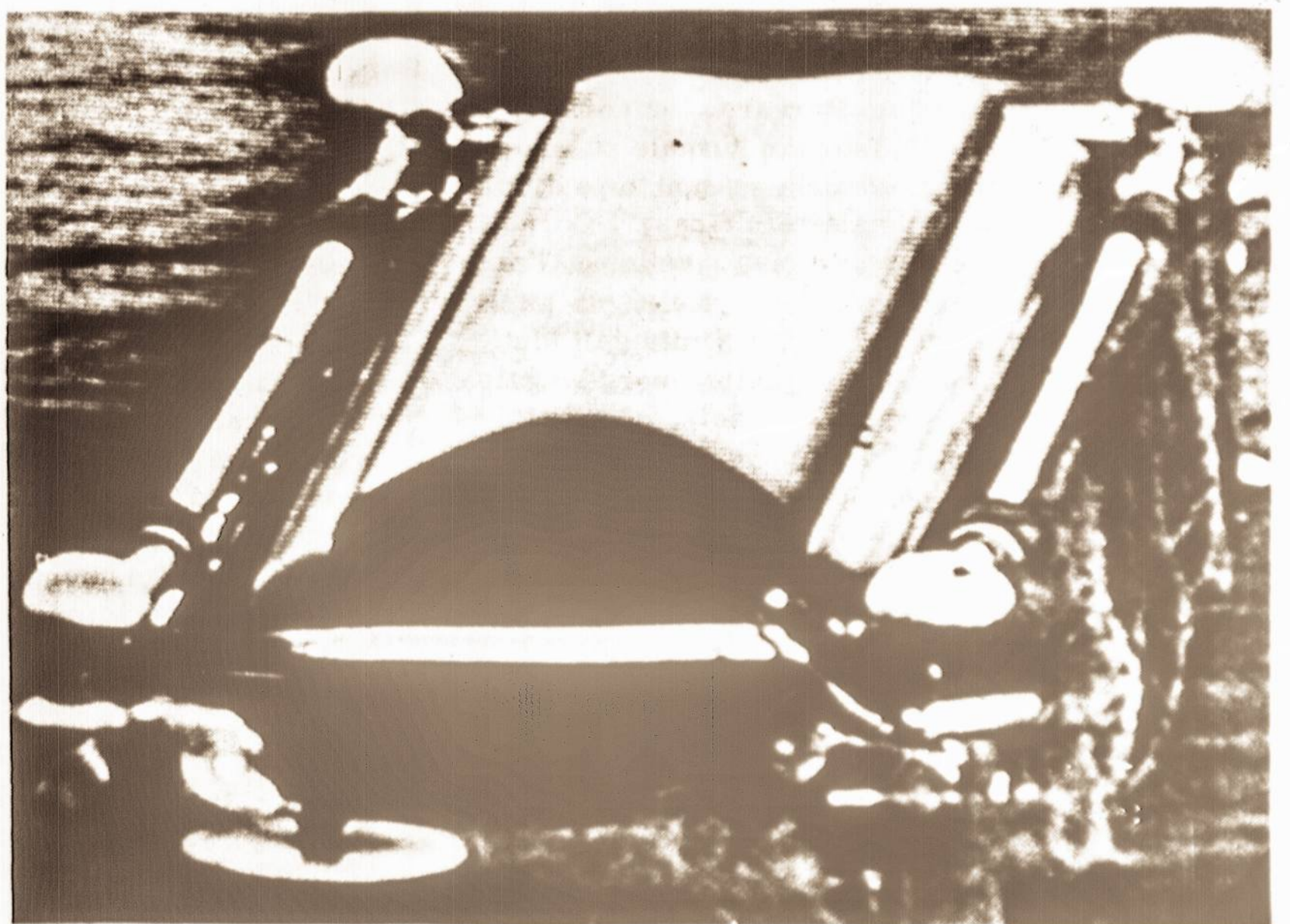
Svarbiausias atsitikimas kurs sujūdino ne vien Ameriką, bet ir visą platųjį svieta, yra pasikėsinimas ant valstijų prezidento gyvasties.

Prezidentas McKinley buvo atvažiavęs į miestą Buffalo, N. Y., idant apžiūrėti tą įtaisytą parodą. Pėnyčioj 6 Rugsėjo, apie 4 valandą po pietų, jis lankėsi Muzikos Rume (Temple of Music), Eilėje kitų, sveikinančių prezidentą žmonių priėjo teip gi tulas vidutinio ugio vyras, kurs isztiesęs vieną ranką pasveikinimui, kita isztraukė revolverį ir paleido isz jo du szuvliu į krutinę stovincziam prezidentui. Viena kulka pataikė į virszutinę krutinės dali, o kita į pilvo virszų. Prezidentą tuo nuvežė į Emergency Hospital ir tuojau isztraukė kulką isz krutinės, bet pilve kulka daktarai turėjo palikti, nežinodami, nė kur ji yra įsmigus. Isz visur suszaukė geriausius daktarus kurie puldinėja apie ligonį. Jų nuomonė yra tokia, kad jei nuo kulkos nepakils užsidegimas pilvo plėvėje arba kraujo užsikrėtimas, - tai ligoniui nėra didelio pavojaus ar jis pasveiks.

Tas žmogus, kurs szovė į prezidentą, tapo sugautas czia -- pat; įtužė žmonės norėj jį tuo savo sudu nubauti, bet policija jį apgynė ir nuvedė į kalėjimo namus. Jis vadino savę isz pradžių Friederiku Niemann ir paklaustas atsakė: "esu anarchistu ir iszpildžiau savo priderystę!" Paskui pasirodė, kad neva tikras jo vardas Leonas, opravardė Czolgosz; jisai buk esęs lenkas, gimęs 1881 m. Detroit, Mich.

Kad Czolgosz ir tvirtina, jog atlikęs darbą vienų-vienas, bet policija nori matyti tame anarchistų organizaciją ir suėmė keletą nužūrėtų ypatų. Pirmucziausiai sugavo Buffalo Reuben Goetz, kurs lankėsi pas Czolgosz Novako svetainėje. Chicagoje policija suėmė szitas ypatas, prigulinczias prie anarchistų kuopos: Abraham Isaac, jų vadovą

Tęsiama 5 psl.

Prezidento J. F. Kennedy kapas Arlington kapuose.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Televizija ir radijas Vienybės skaitytojams greičiau ir išsamiau painformavo apie prezidento Kennedy nužudymą ir laidotuves, negu būtų suspėjusi spauda. Amerikos lietuviai kartu su visu pasauliu tuo tragišku įvykiu pasipiktino ir pasibiaurėjo. Šaltokai su velioniu santykiavęs De Gaulle tiesą sakė, kad Kennedy kaip karžygis žmonių laisvės šaltojo karo fronte. Churchillas iškėlė jo puikų sumanumą Amerikos milžinišką pajėgumą visur blaiviai ir santūriai laisvės reikalams naudoti. Perankstyva Kennedžio mirtis yra didelis žmonijai nuostolis, tačiau, kaip Eisenhoweris tarė, demokratija stipri, o amerikiečiai sveikų galvų, todėl toliau žygiuos savo istorijos keliu, šviesdama žmonijai laisvės švyturiu. Visa žmonija gaili, kad žmogžudžio pasaltino kulka neleido Kennedžiui baigti pradėtų didžiųjų darbų. Juos tęs kitos rankos, nes jie būtini Amerikai ir žmonijos labui. Tai žmonijos istorijos kelias!

Sąmoningas lietuvis, be abejo, dažnai pasvarsto mūsų tautos likimą: pavertiną praeitį, pasižiūri į dabartį, paspėlioja ateitį. Šiuo atveju būtų brangios mūsų istorikų nuomonės, nes jie juk gula ir kelia tautos gyvenimo temomis. Tenka šiek tiek nusivilti "talentingu ir kruopščiu" istoriku vadinamo, 60 metų sulaukusio S. Sužiedelio straipsniu Aidų žurnale. Tekarvoja visiems aiškų Švento Rašto teigimą, kad Dievas tvarko tautas ir valdovus, bet nepasvarsto, kuriais gi keliais Jis mūsų tautą vairuoja? Ne jau Dievo Apvaizda yra apsisprendus (su Sužiedeliu), kad tai Amerikos prievolė karu atgauti iš Sovietijos Lietuvai nepriklausomybę? Čia mums tikslesnė atrodo velionio M. Biržiškės nuomonė: "Išsiviję pažiūrą aiški: ne mes vadauosime Lietuvą, ne mes ją išlaisvinsime, bet pati tauta vietoje vadausis, pati laisvinsis." Šiai pažiūrai pritaria ir prof. St. Kairys ir VLIKo dr. Trimakas (jo žodžiai: "Labiau, negu anksčiau, tenka pasitikėti vien savo jėgomis ir ištekliais.")

Istorijos profesorius Harvardo universitete F. L. Ford, amerikiečių istorikų žurnale pasakoja: "Kiekvienas istorikas susiduria su sunkiu pasirinkimu, ką kelti: pastovumą ar atmainas." Cornell universiteto istorijos profesorius velionis Carl Becker čia studentams sakydavo: Nelengva pasirinkti, ką labiau pabrėžti: kad pasaulis gali kisti, nors labai iš lėto, ar kad pasaulis, nors be galo lėtai, visgi, kinta?" Mūsų Maironis, savo "Mainos rūbai margo svieta, Silpnas kelias, tvirtas griūna" bene tiksliai pareiškė istorikų svyravimą. Pasaulis mainosi, bet jame pastoviai silpnas kelias, tvirtas griūna.

Lietuvos didiesiems kunigaikščiams nesusivokiant ką iš tikrųjų daryti su jiems patekusiais plačiais senosios rusų Kijevo valstybės plotais (su pačiu Kijevu), o Jogailai ir jo įpėdiniams nepavykus įgyvendinti Rytų Europoje "unijinę" daugia-tautę federaciją, išskilo Maskvos didžiųjų kunigaikščių "centralizuota" valstybė, iškopusi caratu,

Girnakalis:

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

"Sekame dramos antrą veiksmą"

"Sekame dramos antrą veiksmą" — žodžiai iš frontininkų žurnalo "Į laisvę." Ta drama — kultūrinių ryšių su Lietuva klausimas. II-ą veiksmą taria prasidėjus nuo tos vietos, kai už ryšius pasisakė Vienybė. O dramos antrą veiksmą seka frontininkai.

Sekėjams pirmiausia turime pasakyti, kad čia nėra nei dramos, nei antrojo veiksmo. Kultūrinių ryšių reikalas pamažu pribrendo ir perbrendo, bet tai pajutusieji pasireiškė tik su idėja, be tarpusavio ryšio, neturėdami realaus savo keliamų problemų vaizdo. Vienybė iš gan chaotiškai pastatyto klausimo pasirinko kai kuriuos elementus, drauge turėdama neblogą vaizdą šių ryšių nepatogumo. Nieko nuostabaus, kad teko atsiriboti nuo kai kurių pažiūrų ir nuo kai kurių asmenų. Tuo būdu manoma išvengti kai kurių klaidų. Gaila, daugelis tų, kurie tariasi "seką," nuostabiai nesugeba sekti.

Iš Girnakalio pusės kultūrinių ryšių reikalas ir galimybės grindžiamos žinomais faktais ir tam tikromis prielaidomis, o taip pat ir tam tikru galvojimo būdu. Faktai — tėvynėje ir išsivijoje vyksta gyvenimas. Prielaidos: a. — Lietuvos tautos kultūriniai ryšiai su išsivija tautai būtų naudingi net ir pasiliekant gyventi komunistinėje santvarkoje, b. — išsivijos kultūriniai ryšiai su tautos kamlienu yra viena iš būtinų sąlygų palaikyti lietuviškumui svetimuose kraštuose. Jei šių punktų prielaid-

36-asis JAV Prezidentas Lyndon B. Johnson. Jisai buvo prisaidintas lapkričio 22 d. 99 minutėms praėjus nuo prez. Kennedy mirties.

vėliau imperija, dabar sovietų sąjunga. Ši valstybė pasisavino jau Kijevo valstybės pradėtą siekimą pasiekti Baltijos jūrą ir įsiviešpatauti jos pajūriu. Ši centralizacija ir siekimas "lango į Europą", atrodo, yra "pastovumo" požymiai Rytų Europos istorijoje. Lietuviams, latviams ir estams tenka rasti kintamų (pagal laiką) priemonių šio pastovumo negeistinumams atsispirti. Butų gražu, jei mūsų istorikai tais klausimais mums ką nors daugiau atskleistų.

Padėkos Dieną Amerikos lietuviai gražiausiai paminėtų, jei, greta pavalgymo-išsigėrimo paaukotų dolerį kitą savo mėgiamai spaudai, kuri palaiko jų tautinę sąmonę ir visų lietuvių draugiškumą!

domis dar nebūtų galima laikyti, tai vis tik būtų tikra prielaida; kultūriniai ryšiai yra galimi, nes abiejose pusėse naudingi.

"Į laisvę" bando nustatyti ir vieną mano galvojimo dėsnį — "tiesa per vidurį". Mat, man teko konstatuoti tarybinės spaudos tendenciją visą tarybinį gyvenimą tik girti (dažnai sutinkama savikritika nėra sistemos kritika). Taip pat konstatavau ir anti-tarybinės spaudos tendenciją tarybinį gyvenimą tik peikti.

Manau, kad tiesa turėtų būti kažkur per vidurį. "Į laisvę" mano dėsnį suprastino, išmesdama "kažkur", ir nuo to nukentėjo tikslumas. Bet "Į laisvę" apžvalgininkul atėjo galvon tą "tiesą per vidurį" talkyti ir tokiais atvejais, kur gyvenimo sritis yra pakankamai siaura, kad visai tikros išvados galima pasidaryti iš turimų faktų.

Toks taikymas kartais gali būti net juokingas. Pavyzdžiui, yra faktas, kad visi Lietuvos katalikų vyskupai yra arba nužudyti arba jiems neleidžiama eiti pareigų, išskyrus vieną Maželį. Tai čia jau viskas aišku ir be dėsnių talkymo. Tasai "kažkur" šiam atvejuje yra pačiame pakrašty, antitarybinės informacijos pusėje. Tačiau, kai imamės pažinti tarybinio gyvenimo visumą, tuojau tenka susidurti su tendencijomis. Ten nėra taip gera (kai kuriose gyvenimo srityse), kaip tarybininkai vaizduoja. Bet toli gražu nėra ištiesai ir taip bloga, kaip įtaigoja antitarybininkai.

Tokiam vertinimo būde yra vienas šiek tiek šviežias principas: niekam neduodama garantijos būti tik giriamam ar tik peikiamam. Tokio principo ne visi gali laikytis. Pavyzdžiui, frontininkai partijos ir savo draugų reikalus paprastai tik giria, tarybininkus tik peikia. Tarybininkai vėl — tautinės išsivijos net ir gražiausius kultūrinius laimėjimus viešai apsimeta arba nepastebi arba spaudo, bet tarybinį gyvenimą giria be sąlygų.

Ir tokių garantuotos tendencijos pavyzdžių mūsų lietuviškame gyvenime atsiradę tiek daug, kad tai jau tapo tautine nelaime. Ir laikau pareiga ieškoti lango, vėdinti pridusius lietuviškus kambarius. O dialektinis efektas susidaro savaime, šiek tiek jo turint, bet sąmoningai neieškant.

Daug kas mato, kad politiniuose akligatvuoose išsivijai lemta tik sunykti. Bet kai tik kas mėgina ieškoti prasmingumo kelio, tuojau sumenkusių policistų kadrai ir šaukia:

— Kur tas išdavikas? Kas tas judošius? Tautinė pareiga ant jo splaudyti!

Balsiai juokingi tie rėksniai. Bet jų gaila.

Kultūrinių ryšių problemą frontininkų oficiozas vadina drama ir tą dramą "seka". Mes irgi "sekame", bet programoj turime šį tą geresnio už dramą — mes turime tragikomediją. Mūsų programa įdomi, esame nepavydūs — pasilūysime ir frontininkams. Tragikomika tuose frontuose, kurie dedasi tik apie Lietuvą te galvoją, o tos Lietuvos bijosi kaip velnias kryžiaus.

Pavyzdžiui, tokia Lietuvos Bendruomenė: iki įkyrumo kartoja prieš kultūrinius ryšius nukreiptus nutarimus ir drauge prisipažįsta, kad tikruosius lietuvių tautos kultūrinius laimėjimus pripažįsta ir vertina, net gėrįsi. Tik kol kas dar nerado nieko nei pripažintino, nei vertintino, nei pasigėrėtino, nes dar nesurado būdo tautos gyvenimui pažinti. Labai juokingai atrodo ši Bendruomenė, kai ji sėdi ant atskirojuosios lentukės krašto ir dedasi vienintele visos išsivijos atstove. Tai jau vaizdai vis tiek kaip neblogame cirke. Frontininkų

Tęsiama 5 psl.

STEBETOJAS:

VLIKo pirm. dr. Trimakas mano, kad "laikas dirba ne pavergtųjų naudai, šie mažai tegali nuveikti laisvę atgauti." Sako: "Šiuo metu labiau, negu anksčiau, tenka atsidėti vien savo pajėgoms ir ištekliams." Santykių su Lietuvos lietuviais atžvilgiu, dr. Trimakas pareiškia: "Turli pabrėžti, nesame prieš santykius, priešingai — juos reikia skatinti. Smerkiam tik bendradarbiavimą su Lietuvos pavergėjais ir agentais." Kitais žodžiais, principą pripažįsta, dabar te reikla smegenys pasukti rasti atitinkamų priemonių.

Koks prezidentas Kennedy buvo lietuviams

(PREL. JONO BALKŪNO KALBA, PAŠAKYTA PER "LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJĄ LAPKRIČIO 23 D.)

Dievo keliai nežinomi ir jo būdai nesuprantami. Kodėl nužudė mūsų prezidentą Kennedy? Tokia Dievo valia. Kai mirė prezidento sūnus, aš pasiunčiau telegramą į Baltuosius Rūmus, reikšdamas prezidentui ir jo šeimai užuojautą Rytų ir Centro Europos amerikiečių kilmės konferencijos vardu.

Vakar, Konferencijos vardu, pasiunčiau naujam prezidentui Lyndon B.

Johnson telegramą, reikšdamas Rytų ir Centro Europos amerikiečių kilmės vardu liūdesį ir apgailėstą dėl tragiškos prezidento mirties.

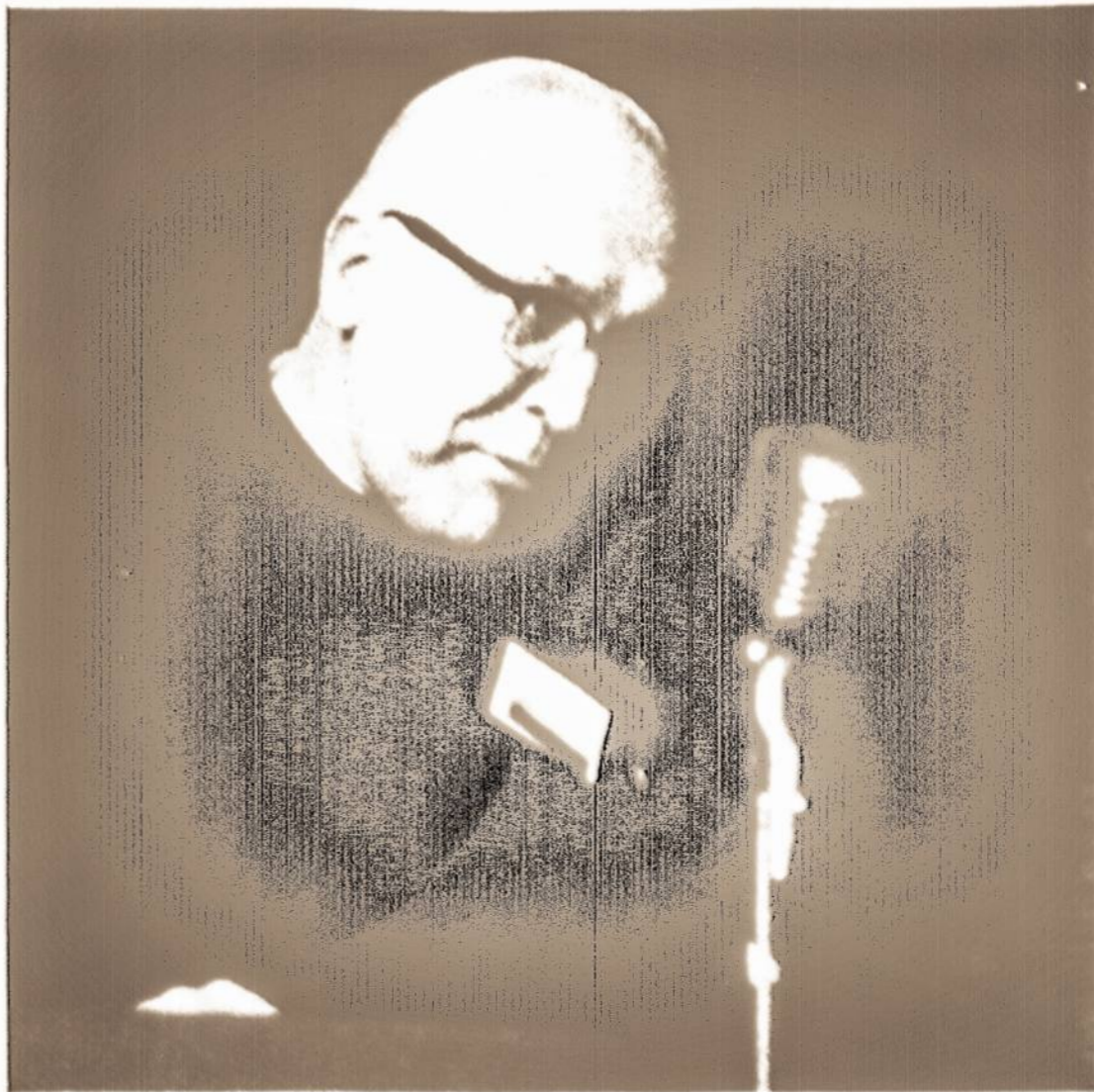
Per trejus metus dažnai siuntėm telegramas ir laiškus įvairiais pavergtų tautų reikalais, ir prez. Kennedy kiekvieną kartą atsakydavo, pažadėdamas mūsų laisvės troškimus suprasti ir stengtis juos įgyvendinti. Trejus metus jis pasirašė Pavergtų

Tautų savaitės paskelbimą.

Mūsų konferencija jam tris kartus įteikė atitinkamus memorandumus, po kuriais pasirašė albanų, bulgarų, čekoslovakų, estų, latvių, lietuvių, lenkų, rumunų, vengrų ir ukrainių atstovai. Kiekvieną kartą įsiai pats ar jo valdininkai atsakydavo mums, užtikrindami, kad JAV ir jos vyriausybė niekad nepripažins sovietinio smurto, ypač Pabaltijo valstybių okupacijos, ir kad mūsų žmonių tikėjimas į teisingumą, tikėjimas į Dievo teisingumą, tikėjimas į žmonių įgimtas teises galutinai turės laimėti ir žmonija jais tvarkysis; kad brutali jėga, nežmoniškas, apgaulė, melas negalės trukti ir niekad negalės prigyti žmonių santykiuose.

Prezidentas Kennedy visados pabrėžė taikos troškimą. Savo inauguracijos kalboje įsiai pažadėjo gyventi ir dirbti taikai, net mirti taikos labui. Jis tada citavo pranašo Izaijaus žodžius iš Šventraščio, kur sakoma, kad reikia sulieti kardus į žagres, kad vergai būtų laisvi. Jis kvietė visus aukotis kraštui — Amerikai. Įsiai pabrėžė: Neklausk ką gali duoti tau kraštas, bet klausk, ką tu gali duoti jam. Neklausk ką Amerika gali tau duoti, bet klausk ką mes kartu galim duoti laisvam pasauliui.

Jo paskutinis viešas žodis nelaisvoms tautoms buvo šiemet spalio 25 d. Įsiai tada pareiškė: "Mes numatome, pasinaudodami visomis mums prieinamomis taikingomis priemonėmis, paremti taikos sustiprinimą visoje Rytų Europoje. Kai komunistinė propaganda visiškai laisvai sklinda į laisvąjį pasaulį, tai tautos Rytuose žymia dalimi neįstengia gauti nei Vakarų informacijos, nei vakarietišku idėjų. Mes nesibaiginame vesdami ideologinę kovą.... Maža yra kraštų pasaulyje, kur tiek būtų trokštama didesnių laisvių, kaip Rytų

Prelatas Jonas Balkūnas kalba

Europoje. Tų kraštų paskutiniųjų įvykių raida yra paradžiūsi, kaip tos drąsios tautos vertina laisvę. Amerikos vyriausybė sveikina kiekvieną iniciatyvą, kurią pareiškia tų kraštų vyriausybės ir kuri atkrikty tautos valią."

Prezidentas Kennedy buvo tikras pavergtųjų tautų globėjas ir užtarėjas. Mums yra žinoma jo simpatija pavergtai Lietuvai ir kenčiančiai tautai.

Šiandien mes liūdime su visa Amerikos tauta. Mes neužmiršime jo sveikinimo žodžių, pareiktų mūsų delegacijai Baltuosiuose Rūmuose 1962 m. Vas. 16 d.

Mes smerkiame brutališkumą ir barbarizmą. Jis nebuvo diktatorius, mažųjų ar silpnųjų prispaudėjas, išnaudotojas, jis nei vieno nepersiekiojo, nei teisų neatėmė; žmonių daugumos balsų išrinktas, žmonių labui tarnavo ir žmogiškas teises gynė. Kodėl jį turėjo nužudyti? Ilgainiui sužinosime tiesą. Šiandien mes lenkiam savo galvas jo pagarbai ir keliam širdis aukštyn su malda ant lūpų, kad Dievas jam būtų gailėstingas ir suteiktų amžinąjį atilšį....

Jo mirtis tepaskatina mus budėti prieš Valstybės ir žmogaus teisių priešus,

prieš laisvės, demokratijos neprietelius, prieš tironų kėsius. Jei prez. Kennedy yra tų idealų auka, mes darykime pažadus tuos idealus tęsti ir už juos kovoti, ir patiems už juos mirti, jei to reikalautų Dievas ir Tėvynė.

Naujam prezidentui Lyndon B. Johnson reiškiame savo pagarbą, sveikinimus ir ištikimybę....

APIE PREZ. MCKINLEY

Atkelta iš 3 psl.

ir išzleistoją laikraszczió "Free Society"; jo sunų Abraham; Cl. Pfuertner, Alf. Schneider, Hipp. Havel, Hen. Travaglio, Juliją Hechanic, Mar. Isaac, kitą Mar. Isaac, Martyną Razniką, Morris Fox ir Mike Rose. Suimtiejie nesigina, kad yra anarchistais, bet ginasi, kad prie žudymo McKinley'o jie nieku neprišidėjo. Jie, esą, eina tik prieš karalius ir kitus despotus, bet prieš tautos išzrinktinį, kaip prezidentas, jie savo ginklo nekreipia.

Sekančios Vienybės laidoje pranešama, kad prezidentas McKinley mirė rugsėjo 14 d. Tą pačią dieną prezidento vietą užėmė Theodoras Rooseveltas.

MUMS RAŠO:

Padėka vilniečiams ir Vienybei

Biržiškos buvo Vilniaus lietuvių vadai, karžygiai, didvyriai. Jie iškilę lietuvių tautos didvyriai. Mykolas tapo simboliu mūsų kovos didžiojoje savo sostinėje. Esmi biržiškininkas, jų palikimų gynėjas, ir kai dabar yra kalbama apie poreiškius Vilniaus negerbimo, jo reikšmės nesupratimo ar jo svarbos nežinojimo, aš stoju greta ir reiškiau pritarimą vilniečiui, rašančiam: "Vilnius ir Vilniaus kraštas su jo šventovėmis yra lietuvių tautos palikimas; su tuo palikimu privalome dvasiniuosius ryšius stiprinti visokiomis progomis. Va, viena iš mūsų tautinių pareigų: nepaliaujamai stiprinti ryšius su Vilniumi, nes čia glūdi didelis pavojus. Ir ar nėra tautos išdavimas veikti kitaip?"

Ir ne tik dėlto, kad Vilniui, atseit Lietuvai, pavo-

jus gresia, bet kad mes negalime padaryti per daug ką darydami Vilniaus reikalu, Vilniaus garbei. Būtų siaurymė, parapiškumas, kaimietiškas veikti kur kitur, kai galima veikti Vilniuje ir Vilniuj. Gi ypačiai dabar, kai mes laisvieji, bet ištremtieji, negalime veikti pačiame Vilniuje. Kad būsim savo sostinėje, galėsime imti kelti ir provinciją, ir Šiluvą, bet nūnai — visa atiduoti Vilniui!

Taip pasakyty Biržiškos, taip pasakyty Vaivados, Basanavičius, ir taip pasakyty vysk. M. Rejnys.

Vilniečiai į darbą! Tegul Vilniaus balsas prabilsta visomis jo bažnyčiomis ir tegul jis atsiliepia Aušros Vartuose. Tegul jį išgirsta tie, kurie jo dar negirdi....

K. A. G.

Chicago, Ill.

Prezidentas J. F. Kennedy ir Lietuvos Atstovas Washingtono vieno susitikimo metu.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

oficiozų kviečiame pasižiūrėti, pasigėrėti ir pripažinti....

Čia atpasakota programa tiek įdomi, kad dažnai nespėjame pažvelgti į kitą cirka, kur kurlama laisvinimo veiksmų vienybė ir derinama veikla.

"Į laisvę" primena, kad reiktų aiškaus partnerio, su kuriuo tėvynėje galėtume kultūrinius ryšius palaikyti. Čia reikia prisipažinti, kad ir ryšių šalininkų padėtis nėra patogi, nes tokio partnerio nesimato net ir po kelių metų triukšmo.

Tiesa, Lietuvoje veikia net ryšiams palaikyti komitetas, tik kelsta, kad išsivijos ryšinininkų su anais ryšinininkais ryšiai mezgasi gana sunkiai. Mat, nežiūrint išsivijos nacių bauginimosi, mūsų ryšių šalininkai į komunistinės propagandos vežimą nenori kinkytis.

Yra vilčių, kad kada nors bus suprasta, kad nėra ko tikėtis masinio nacionalistų atsivertimo į komunistų tikėjimą ir kad nereikia bandyti Lietuvos komunistų atversti į kapitalistų tikėjimą. Kitaip tarlant, kultūriniai ryšiai turi išsiversti be misijonierių. Ar tai įmanoma?

Į pastarąjį klausimą atsakymas tikras: kultūrinių ryšių palaikymas pilnai įmanomas ir atsisiakius misijonierlavimo palinkimų, nes abiejose geležinės uždangos pusėse yra šio tokio bendrumo. Pirmoje eilėje čia reikia priminti, kad abiejose pusėse yra labai daug tyros gimtojo krašto ir savų žmonių meilės. Toliau — abiejose pusėse yra labai aukštai vertinamos kai kurios tautinės gėrybės (kalba, kūryba ir t. t.). Gi išsivijos tautinių uždavinių tarpe

turi būti galimai greitesnis kuo tampresnių ryšių su tautos kamieniu ieškojimas, nes kitaip išsivijų išstiprimas kitataučių jūrose vyksta tokiu tempu, kad nustebs net ir pesimistai.

"Į laisvę" norėtų pastebėti kultūrinių ryšių "trečiojo veiksmo" kontūrus. "Trečiasis veiksmas" jau netoli, tik negalima tiksliai pasakyti jo pobūdžio, nes yra dvi galimybės; pirmoji — kas nors įstengs sulipdyti konkrečią ir efektingą ryšių programą, antroji — ryšių klausimas taps nerealus, nes išsiviams jų ryšiai su tėvyne pradės rodytis vis labiau nebūtini. Lietuva vis mažiau reikalinga....

Baigiant reikia pastebėti, kad "Į laisvę" bus bene pats pirmasis iš reakcionierių, su kuriuo bus gal įmanomos kultūrinių ryšių klausimu diskusijos.

"Vilnis" su "Laisve" pikta pasijuokia iš reakcionierių, besiriejančių dėl kultūrinių ryšių. Sako, kad su reakcionieriais niekas ryšių palaikyti ir nesirengia. Nieko naujo, mes tai žinome iš seno. Neturime iliuzijų ir dėl kategorijos, kuriai mes patys anoje pusėje esame priskiriamai. Tariamės gyveną su kuo mažiausia iliuzijų. Pats siekimas kultūriniu ryšiu iš esmės yra siekimas turėti kuo mažiau iliuzijų.

Negalima sakyti, kad kultūrinių ryšių šalininkai absoliučiai niekonepasiekė. Bent tai jau vertinga, kad nugalėta baimė į aną pusę žiūrėti realisto akimis, anoj pusėje daug ką pastebėti ir pastebėtai reiškiniais bei laimėjimais pasigėrėti, kai ką ir saviškai įvertinti.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* ANTANAS STELMOKAS, Vlenybės skaitytojas, buvo suželstas automobilų susidūrimo, kada į jo mašiną atsimušė kitas valruotojas. Jis yra pasižymėjęs fotografas.

* EMILJA ir MARIJONAS KIELAI minėjo 20 m. vedybų sukaktį. Emilija, rusams 1944 m. užėmus Lietuvą, buvo su sūnumi pasilikusi tėvynėje, o Marijonas pasitraukė į Vakarus. Jie susitiko Chicagoje 1959 m. Po to jie susilaukė dar dviejų dukrelių. Kielai yra Vlenybės skaitytojai.

* 1863 METŲ sukilimo šimtmečio minėjimas yra rengiamas gruodžio mėn. 14 d. Jaunimo Centro patalpose.

* "PARAMOS" maisto krautuvė, neseniai nukentėjusi nuo neatsargaus valruotojo (išmuštas didžiulis langas), nukentėjo nuo plėšiko. Lapkričio 20 d. revolveriu apsiginklavęs žmogus pareikalavo, kad jam būtų atiduoti kasoje buvę pinigai. Kasininkė turėjo išpildyti šį įsakymą ir į plėšiko rankas įdavė apie 200 dol. Šioje maisto krautuvėje galima, nusipirkti Vlenybės laikraštį pavieniais numeriais.

* LIETUVIŠKOS Knygos Mėgėjų būrelis nariai lapkričio 16 d. organizuotai lankėsi Chicagos lenkų muziejuje. Čia nuvykusieji turėjo progos pamatyti retų istorinės vertės eksponatų. Ekskursiją surengė ir jai vadovavo Liet. Knygos Mėgėjų būrelis sekretorius Juozas Kreivėnas - Sąryšyje su JAV prez. J. Kennedy mirtimi, "išskrito" visa ellė lietuviškų parengimų, numatytų

lapkričio 23-24 d.d. Vienas iš tokių atidėtybų parengimų buvo ir taip vadinamas "Operos ballus," kurį žmonės boikotavo. Dar šeštadienio ryte per Barcus šelmos radiją buvo pranešta, jog šis ballus įvyks, tačiau žmonės, kurie buvo rezervavę vietas į ballų, jas atšakė. Tada ballaus rengėjams neliko nieko kita, kaip parengimą atšaukti ir patirti nuostolius.

IŠ KAUNO ATVYKO Į CHICAGĄ

Aleksandra Pocienė, gyvenusi Kaune, prieš kelias savaites atvyko Amerikon ir apsistojo Chicagoje. Pocienė yra sena chicagietė, kuri, kartu su savo vyru, lygiai prieš 40 metų, iš Chicagos buvo nuvykusi į Lietuvą ir ten apsigyveno. Jos vyras - Stasys Lietuvoje metėsi į biznį ir išigijo nemažą turto.

Antru kart sovietams okupavus Lietuvą, Stasys buvo suimtas ir išvežtas nežinia kur. Kas su juo atsitiko, atvykusioji tikrai nežino, bet galvoja, kad jo jau nėra gyvųjų tarpe. Kalėjiman buvo uždaryta ir pati Pocienė, tačiau ją maždaug po dviejų metų iš ten paleido.

Jos grįžimu Amerikon rūpinosi sūnus - dabar gyvenantis Kalifornijoje. Atvykusioji džiaugiasi vėl galėdama pamatyti šį kraštą, kuriame senaisiais laikais patyrė nemažą malonių pergyvenimų ir buvo išigijusi daug draugų.

Voizdas iš Tautų Festivalio Chicagoje lietuvių skyriaus. Nuotraukoje matyti grupė asmenų, suorganizavusių šį lietuvių pasirodymą ar jame talkinusių. Sėdi (iš k.): R. Brazytė, D. Tallat-Kelpšaitė, J. Pleinytė; stovi: A. Sidzikauskaitė-Kudirkienė, G. Musteikytė, Z. Juškevičienė, J. Jasaitis, D. Koklytė, G. Vaitkutė, M. Lemanaitė. Festivalis įvyko lapkričio 10 d. ir jame dalyvavo 35 tautinės grupės.

V. Noreikos nuotrauka

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖS N. Y. KLUBO
KULTŪRINĖ POPIETĖ ĮVYKS

**Sekmadienį, gruodžio 8 d.,
5 v. p. p.**

NEW YORKO HILTON VIEŠBUTYJE MORGAN SUITE
MENININKĖS A. KAŠUBIENĖS PASKAITA

ir apžiūrėjimas jos šį pavasarį sukurtu muralio
KAVUTĖ

VILNIAUS OPEROS ŠOKĖJA E. KEPALAITĖ
išpildys keletą modernių šokių

Visi, kas nori jaukioje aplinkoje praleisti sekmadienio
popietę, maloniai kviečiami atsilankyti.

Viešbutis yra Manhattane, Šeštoji Ave., tarp 53-54 g.
Atskiri pakvietimai nebus siunčiami. Auka \$3.50.

Klubo valdyba

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by Uneshposyltorg

Priima pilnai primoketus užsakymus

AUTOMOBILIŲ - PIANŲ - VALYTUVŲ - ŠALDYTUVŲ
SIUVAMŲ MAŠINŲ ir daug kitų Sovietų gamybos daiktus
Užsakymai gavėjui pristatomi per 5 iki 70 dienas

Prasykite nemokamo kainarascio ir visoms informacijoms
rašykite ar telefonuokite

COSMOS Express Corp

45 WEST 45th STREET, New York 36, N.Y.
Telefonas - CI 5-7905

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms
pramogoms. Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Vyt. Beleckas, sav.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose
apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susitikimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iškj 9 v. v.

Reikalauja ištirti prezidento Kennedy nužudymą

Praėjus sukrėtimo ir liūdesio dienoms, amerikiečiai, kurie anksčiau buvo vien tik jausmo pagauti, dabar pradeda galvoti.

Gatvėje, namuose, viešose susitikimuose ir spaudoje vis labiau atsiranda balsų, reiškiančių nusistebėjimą Dallas policijos ir bendrai Amerikos saugumo organų menkumu. Kai prireikia sugauti kokį nors paprastą žmogžudį, banko plėšiką ar kt., policija neriasi iš kailio, bet dabar gi buvo nužudytas JAV prezidentas...

Taip pat ir užsieniuose nelabai tikima Dallas policijai, ir daugelis laikraščių turi savo atskiras nuomones.

Žemiau pateikiamos kai kurios nuomonės iš JAV ir užsienų laikraščių.

Bene tiksliausiai eilinio Amerikos piliečio nuotalkas nusako populiari New Yorko žurnalistė Dorothy Kilgallen, kuri New York Journal-American lapkr. 26 d. rašo:

"Prez. Johnson į savo naująjį postą tapo skubiai pakeltas, kad viena prasme įsiai atsirado dramblio kaulo bokšte. Kaip prezidentas, jis jau nebegali išgirsti eilinių žmonių kalbų. Gi jei jis galėtų nematomas pavaikščioti Amerikos gatvėmis ir pasimaišyti tarp eilinių žmonių, įsiai suprastų, kad visa ta misterija, kuri supra Lee Harvey Oswald, turėtų būti kiek galima greičiau ir kiek galima pilniau viešai paskelbta.

Jei Lee Harvey Oswald buvo prez. Kennedy žudikas, tai įsiai buvo pats svarbiausias kalnys, kokį policija buvo paėmusi visoje pastarojo šimtmečio istorijoje, ir todėl nepatenkina tokie pranešimai, kokius Dallas policija padarė, kad "byla baigta."

Prez. Johnson patvarkė, man atrodo, kad FBI pažvelgtų į visus tos bylos aspektus, ir tai buvo protingai padaryta, bet įsiai turi nuristi tą sunkų akmenį, kuris slegia amerikiečius dėl šito keisto žudiko (Oswaldo) nužudymo, nes kitaip prez. Johnson pradeda darbą, darydamas klaidą, kuri jam gali kaš-

tuoti 1964 m. rinkimų laimėjimą.

Gerbdama prez. Johnson, aš noriu jį painformuoti, kad jo šalies gyventojai yra dėl to labai susirūpinę. Kennedy nužudymas juos pribloškė ir sujaudino, bet Oswald nužudymas juos apkartino, sugėdino ir sudrebino. Žmonės, kurie niekad nėra buvę Texase, kurie šimtus mylių buvo nuo tos įvykio vietos, jaučiasi taip neįtikėtai, nelyginant jie būtų sugrįžę iš lynčo.

Byla baigta, argi? Na, Texase, pridėk dar man pastabą. Gerai?

Aš norėčiau žinoti, kaip tokiame smarkiaame mieste kaip Dallas, žmogus toks, kaip Jack Ruby — neiškus naktinių klubų laikytojas — galėtų sau vaikštinėti policijos būstinėje nelyginant tai būtų sveikatos klubas tokiu laiku, kai nedidelė įstatymų įgyvendinimo policija, kartu su Texas Rangers, "stiprijo apsaugoj" laikė juodžiausią kriminalistą nuo John Wilkes Booth laikų.

Toliau žurnalistė išjuokia policiją, kuri šimtus kartų tikrinusi spaudos žmones ir TV operatorius, bet laisvai sau leidusi tokį Jack Ruby. Ji savo rašinį baigia tokia mintimi: mums nesvarbu, ką apie tai kalba užsienis, bet pačioje Amerikoje, tai, patikėkite, tiek daug yra žmonių, kurie tiesiog tvirtina, kad čia kažkas keisto su ta visa istorija, su Oswald nužudymu, su visu tos bylos vedimu, ir kad ta juoda Amerikos diena-prez. Kennedy nužudymas neturi pasilikti Dallas policijos archyve, bet pateiktas visuomenei.

BRITŲ SPAUDA

THE YORKSHIRE POST (konservatorių) sako, kad, jeigu Oswald buvo nušovęs prez. Kennedy — ir surinktoji ligšiolinė medžiaga taip sugestionuoja — tai tasai nužudymas turėjęs būt planuotas per ilgą laikotarpį ir su dideliu rūpestingumu. Laikraštis nurodo, kad įvykiai primena Stalino agentą, kuris buvo įsikūręs prie

Meksikos sienos 1940 m. Už to visko buvo didžiulė organizacija. Ar buvo kas už Oswaldą? Įsiai pats jau nebegali to atsakyti, nes jis negyvas. Laikraštis pastebi, kad Sovietų Sąjunga ir Kuba užginčija, jog būtų ką nors bendra turėję su prez. Kennedy nužudymu, ir pridėda, kad, kiek tuo betikėtum, prez. Kennedy mirtis buvo didelis smūgis Chruščevo politikai ir mažina jo padėtį.

Kiek liečia Castro, laikraštis sako, kad Castro neketė Kennedy, bet jam galėjo būti aišku, jog Kennedy mirtis jo padėtį padarytų dar blogesnę. Kas gi tada stovi už to nužudymo? Kinija (komunistinė)? Gal būt. Trockininkai? Galima prileisti. Ar dar galėtų būti kokia kita sekta — pačiose JAV, siekianti netvarkos, galbūt JAV sunaikinimo? Amerikiečiai, panašiai kaip visas pasaulis, tiki, kad Dallas saugumo policija, kuri nesugebėjo suteikti prez. Kennedy tinkamos apsaugos nei apsaugojo Oswaldą, pagaliau pasirūpins, kad apkaltintasai Oswald nužudymu asmuo būtų tinkamai saugomas.

THE DAILY TELEGRAPH (konservatorių) sako, kad buvo vienintelis būdas Dallas policijai ką nors pridėti prie visos tos nelaimės ryšium su prez. Kennedy nužudymu — tai dar leisti, kad tariamas prezidento žudikas pats taptų nužudytas.

Laikraštis pastebi, kad šitai atrodo beveik neįtikinamai, kaip ir monumentalinis Dallas policijos absurdiškumas pranešti, jog prez. Kennedy nužudymo byla užbaigta.

Laikraštis nurodo, kad Oswald nužudymas nieko daugiau neuždarė, kaip tik pagrindines duris, vedančias į pilnutinę tiesą. Jis atverė duris įvairiems gandams ir insinuacijoms.

THE DAILY MAIL (konservatorių) išreiškia viltį, kad gal prez. Kennedy nužudymas buvęs izoliuotas aktas, atsižvelgiant į žudiko charakterį, jo ryšius ir pan.

Bet priduria, kad visdėlto Amerikoje yra ir priešingai galvojančių, ir tai, būtent, kad prezidentas buvęs nužudytas ekstremistų, kurie neketė jo dėl jo politikos negrų atžvilgiu. Tuo atveju, laikraštis sako, Oswald galėjo būti įrankiu, ir todėl jis turėjo būti likviduotas.

THE GUARDIAN (liberalų) kalba bendrai apie palaidą tvarką Texase, kur ginklus nešioja kas nori ir kur policija mažai ką gaudo. Bet, jeigu Texas vertina savo padėtį moderniškame pasaulyje, tai įsiai turėtų visiškai kooperuoti su JAV teisingumo departamentu.

KITŲ VALSTYBIŲ SPAUDA

Komunistinių kraštų spauda priešakyje su Sovietų Sąjunga pareiškė abejojimų ir įtarimų dėl žinių apie prez. Kennedy nužudymo tikrumą.

Lenkijos ir Čekoslovakijos laikraščiai tiesiog reikalauja, kad prez. Kennedy nužudymas būtų ištirtas ir pasauliui paskelbtas. Mat, kai kurie Amerikoje meta šešėlių dėl to nužudymo komunistams, kadangi, kaip Dallas policija aiškina, Oswald buvęs marksistas.

Vokietijoje, Hamburge išeinantis laikraštis Die Welt rašo, kad visa tai, kaip buvo tvarkomas nužudymo aiškinimas, palieka "mišką neatsakytų klausimų."

Lizabonas Ispanijoje, Diario Popular dienraštis kalba apie "perdaug misterišky aspektų visoje toje byloje."

Manchesterio Guardian, Anglijoje, sako, kad "cebatuoti ir skrybėlioti Texaso vyrai" ateityje atrodys ne taip juokingi.

Tame pat Vokietijos Hamburge išeinęs The Hamburger Echo rašo, kad "Dallas policija buvusi suinteresuota kiek galima greičiau pristatyti įtartą asmenį, kai tuo tarpu likusi krašto dalis abejoja, ar Oswald buvo vienintelis ir tikrasis žudikas. Laikraštis pabrėžia, kad Oswald nužudymas kelia įtarimų, jog prez. Kennedy galėjęs būti tam tikros gengės suokalblio auka.

Paryžiuje laikraštis LIBERATION savo pirmame puslapyje patalpino tokią karikatūrą, paaiškinančią TEXAS raidėmis: T vaizduoja kartuves, E vaizduoja tris pistoletus, X — išbraukiantis Laisvės Stovylą, A — klano kaukę ir S — dolerį (\$).

Arabai Lebanone mano, kad prez. Kennedy žudiką nužudė sionistai, kad įsiai "nekalbėtų." Laikraščiai Jack Ruby nurodė kaip sionistą ir aiškino, kad sionistai buvo nusistatę prieš Kennedy politiką arabų atžvilgiu.

Cairo spauda labai griežtai kritikuoja Dallas policiją. Gi Sovietų Sąjungoje TASS išleido net specialų biuletenį.

RAY'S LIQUOR STORE
JUOZAS IR IZABELE MISIONAI
Įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!
JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME
ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARSVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA
231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770
Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Park Florist
Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.
MATTHEW MAZEIKA
Savininkas
80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK
Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE
26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783
DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS.
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.
Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos New Yorko Skyriaus valdyba praneša, kad, Amerikos prezidentui John F. Kennedy mirus, skyriaus ruoštas ballius š. m. lapkričio 23 d. nukeltas į 1964 m. vasario 1 d. Balliaus reikalais kreiptis: Eduardas Verba tel. XCL 1-5050.

Dainų šventė Pasaulinėje Parodoje

Pasaulinės parodos Lietuvių dainų ir taut. šokių festivalyje, be ankščiau užsiregistravusių chorų, naujai užsiregistravo šie chorai: Detroito šv. Antano parapijos choras, ved. Alb. Matelka, Scrantono (Pa.) šv. Mykolo parapijos choras, ved. Elena Moran ir Binghamtono šv. Juozapo parapijos choras.

Repertuaro galdos jau atspausdintos ir išsiuntintos tiems chorams, kurie pranešė reikalaujamų egzempliorių skaičių. Tad ir kiti choral prašomi neatidėliojant pranešti kiek egzempliorių reikalinga prisijusti.

Dainų ir taut. šokių meninės programos įgaliotinis Chicagoje ir jos apylinkėse prof. J. Žilevičius šiomis dienomis grįžo į New Jersey ir muzikų komitetui davė pranešimą. Iš jo pranešimo paaiškėjo, kad jo lankytose lietuvių kolonijose šiuo ruošiamu lietuvių dainos ir tautinių šokių festivalių susidomėjimas yra didelis ir tikimasi, kad šioje šventėje lietuvių gausiai dalyvaus.

Prof. J. Žilevičius, lankydamas lietuvių kolonijas, ruošiamos šventės reikalams parinko ir aukų, kurias įteikė muz. k-tui.

Stuko radijo 1000-oji programa

PRAEITĄ ŠEŠTADIENI PASKIRTA PREZIDENTO ATMINIMUI

Visą Ameriką ir pasaulį sukrėtusi žinia apie prezidento Kennedy tragišką žuvimą giliai palietė ir lietuvius.

Vienintelė New Yorko ir apylinkių radijo programa, kuri perėitą šeštadienį turėjo paminėti savo 1000-ąją sukaktį, vietoje sukaktuvių kalbų, visą valandą paskyrė žuvusio prezidento pagerbimui.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo Centro ir Rytinės Europos amerikiečių kilmės konferencijos pirmininkas prel. Jonas Balkūnas. (Jo kalba dedama atskirai.)

Pats programos vedėjas Jokūbas Stukas su talkininkais Jonu Valaičiu ir aktorium Kazlu Vasillausku nupasakojo visą prez. Ken-

nedy žuvimo eigą, pasirengimą laidotuviams ir bendrai su ta tragedija surištus įvykius.

Gedulingos muzikos tarpe buvo A. Brazlio "Tėve mūsų", Kristinos Bertulis giesmė "Sveika, Marija" (A. Vanagaitė), St. Citvaro atliktas Naujallo kūrinys "Kad širdį Tau skausmas", Bronės Jacikevičienės "Malda" (Budriūno), J. Gillo "Rankose mano Jėzaus" ir kt. Programa buvo užbaigta "Agnus Dei" giesme ir pranešėjų žodžiais: "Sudiev, brangus Prezidente, Tu žuvai, bet Tavo dvasia mūmyse bus gyva".

ATSAUKTI PARENGIMAI, PAKEISTOS PROGRAMOS

Tą patį vakarą, lapkričio 23 d., turėjęs įvykti tradicinis Lietuvos kariuomenės minėjimas Apriškimo par. salėje dėl tragiškos prezidento mirties buvo atšauktas.

Kaip rengėjai informuoja, minėjimas atidėtas, ligi paaiškės salės gavimo klausimas. Pirmoji dalis to minėjimo įvyko sekmadienį, kur Apriškimo par. bažnyčioje šv. mišias už žuvusius Lietuvos karlius ir partizanus aukojo kun. Račkauskas. Kartu tos pamaldos buvo skiriamos ir už prez. Kennedy.

Trečia dalis minėjimo įvyks šį šeštadienį per radiją. Bus trumpas J. Rūtenio parašytas vaidinimas "Karys ir laisvė".

Dėl prezidento mirties Lietuvos kariuomenės minėjimas, turėjęs įvykti Elizabethe, taipgi buvo atšauktas. Ir VLIKas sumodifikavo savo banketo programą, išleisdamas meninę dalį, o tepalikdamas pačią vakarietę ir kalbas. Tai buvo VLIKo metinės sesijos, o šiemet — dvidešimtmečio minėjimo proga.

Savo ballių iš pagarbos prezidentui atidėjo ir New Yorko lietuvių inžinierių ir architektų ballius nukeltas į 1964 m. vasario 1 d.

VIENYBĖ, 1963 m. lapkričio 29 d.

JUNGTINĖS TAUTOS PAGERBĖ PREZIDENTĄ KENNEDY

Prez. Kennedy Jungtinėse Tautose buvo ir pasiilks prisimenamas kaip dinamiškas vadas. Jis visu savo vadovaujamo krašto ir savo įstaigos svoriu ėjo už Jungtines Tautas ir tikėjo jų misijos prasmingumu.

Kai lapkričio 22 d. pasklido žinia pirma apie tragišką įvykį, o paskui ir apie tai, kad prezidentas mirė, Jungtinėse Tautose nebuvo žmogaus, kuris nebuvo tapęs priblokštas.

Nors paprastai Jungtinių Tautų melsva vėliava iki pusės stiebo plevėsuoja tik tai tą dieną, kai laidojamos JT narių valstybių galvos, šį kartą Jungtinių Tautų vėliava buvo nuleista iki pusės stiebo gedulo ženklan tuo jau pat; kai tik ta žinia atėjo.

Laidotuvių dieną, lapkričio 25-ąją, Jungtinių Tautų rūmuose užgeso visos šviestos, neįvyko nė vieno posėdžio, nežlūrint, kad ši sesija jau eina prie pabaigos ir net vienos valandos laikas yra brangus. Visi buvo išvykę ir dalyvavo iškilmingose pamaldose šv. Patricio katedroje, tik priešais Jung-

tines Tautas, kitoje pusėje esančioje Amerikos Jungtinių Tautų ambasadoje, tarp vėliavomis papuošto prezidento pavelsio, stovėjo karneivis prie užuojautų knygos. Daugelio kraštų atstovai vėrė ambasados duris ir sunkia širdimi rašėsi, tuo pagal tradiciją išreikšdami savo užuojautą velionio krašto vyriausybei ir tautai.

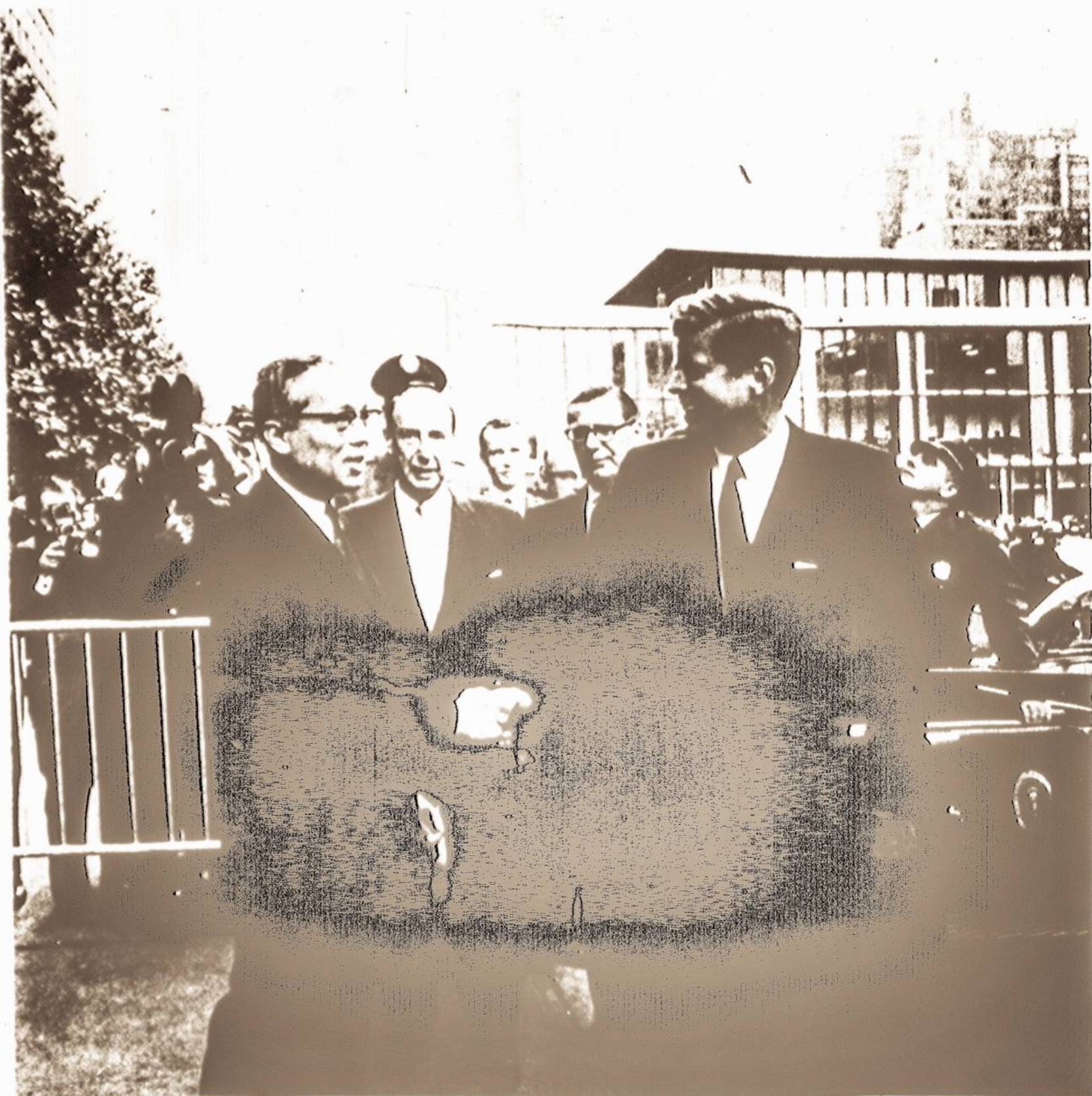
Du kartus tasai jaunuolis, kuris išvaizdos JAV prezidentas kalbėjo pats iš Jungtinių Tautų tribūnos į pasaulio tautas. Dar taip nesena, vos prieš devynias savaites, rugsėjo 20 d., įsai pripildytoje Generalinės Asamblėjos salėje tarp kitų dalykų sakė:

— Mės susitinkame šiandien didėjančių vilčių atmosferoje ir, palyginti, ramiu momentu. Mano buvimas šiandien čia su jumis — tai ne krizės, bet pasitikėjimo ženklas... Aš atvykau čia pasveikinti Jungtines Tautas ir parodyti jums Amerikos žmonų paramą jūsų darbe...

O kai maždaug prieš dvejus su puse metų, kai

Jungtinių Tautų vėliava gedulo ženklan nuleidžiama iki pusės stiebo.

Vaizdas iš paskutinio prez. Kennedy apsilankymo Jungt. Tautose šiemet rugsėjo 20 d. Iš k. J. T. Gen. Sekr. U Thant, vidury JAV ambasadorius J. T. Adlai Stevenson. Unations motrauka

Dago Hammarskjöldo tragiškas žuvimas Konge buvo pastūmėjęs Jungtines Tautas į nusiminimą ir neviltingumą, tada prezidentas Kennedy specialiai atvyko į Jungtines Tautas jų suraminti ir sudrąsinti. Savo kalbą įsai taip užbaigė:

— Tad nutarkime čia, kad Dago Hammarskjöldo gyvenimas ir mirtis nenuėjo per nieką. Paskelbime paliaubas terorui. Naudokimės taikos palaime. O statydami tarptautinį vienetą palaikyti taiką, junkimės išmuntuoti tautinius vilenetus, kurie sukelia karus.

Gen. sekretorius U Thant, kuris, lapkričio 26 d. Jungtinių Tautų Asamblėjai pagerbiant Kennedy, prisiminė tuos žodžius, prez. Kennedy išstartus dėl Dago Hammarskjöldo, ir savo trumpą kalbą kaip tik užbaigė tų žodžių parafraze: Jis pareiškė, kad prez. Kennedy buvo mirtingas kaip ir visi kiti žmonės, tačiau istorijoje įsai išliks dideliu vardu, kuris siekė taikos savo krašte ir pasaulyje ir paaukojo savo gyvenimą, būdamas savo tėvynės ir visos žmonijos tarnyboje. U Thant užbaigė paties Kennedy žodžiais, kuriuos jis buvo ištaręs apie Dagą Hammarskjöldą: 'Tad nutarkime čia, kad jo gyvenimas ir mirtis nenuėjo per nieką, paskelbime teroro paliaubas ir naudokimės taikos palaime.'

Salomėja Narkėliūnaitė